

MASARYKOVA UNIVERZITA

Niccolò Machiavelli

Jiří Baroš

Hlavní témata přednášky

- Dějinný kontext
- Machiavelliho Vladař
- Machiavelliho Rozpravy

Hlavní témata přednášky

- Dějinný kontext
- Machiavelliho Vladař
- Machiavelliho Rozpravy

Dějinný kontext I

- přelom pozdního středověku a novověku
- rozvoj obchodu a úpadek moci církve
- turbulentní vývoj italských městských států
- renesance a humanismus

Dějinný kontext II

- Florencie (Medicejští, Savonarola, republika, návrat Medicejských)
- Machiavelli (1469-1527) sekretářem Soderiniho, za Medicejských v exilu, kdy píše hlavní knihy:
- Vladař (1513) a Rozpravy o prvních deseti knihách Tita Livie (?1513-1517?)

Hlavní témata přednášky

- Dějinný kontext
- Machiavelliho Vladař
- Machiavelliho Rozpravy

Vladař

- Kdo je vladař?
- Ozbrojení a neozbrojení proroci
- Machiavelli a morálka
- Estetika násilí
- Dvě třídy lidí
- Machiavelliho utopismus

Kdo je vladař?

- žánr zrcadla princů
- všechny státy: buď republikami, nebo knížectvími
- knížetství dělí na dědičná a nová
- zabývá se jen novými (potenciálními) vladaři

Ozbrojení a neozbrojení proroci

- cesty vyšlapané velkými předchůdci
- ozbrojení a neozbrojení proroci
- postavy Mojžíše a Ježíše Krista
- je Machiavelli neozbrojeným prorokem?

Machiavelli a morálka

- přehodnocení jazyka dobra a zla
- transformace křesťanské morálky
- dobro státu
- jazyk ctnosti – virtù
- normální politika založena na mimořádné politice
- velikost a sláva

Estetika násilí

- Cesare Borgia a Ramiro d'Orco
- účinky násilí
- vůdcové muži špinavých rukou
- vztah virtù a fortuna
- souhra náhod, štěstí a nahodilosti, ale i lidská inteligence, plánování a předvídavost

Dvě třídy lidí

- kontrastní dispozice vedou k tomu, že vznikají dvě velké třídy lidí: grandi (urození) a popolo (lid)
- lid si nepřeje být řízen a utiskován, velcí si přejí řídit a utiskovat lid
- koho preferuje Machiavelli?
- kontrola velkých, udržení důvěry lidu
- M. jako demokrat, apoštol svobody

Machiavelliho utopismus

- modelem jsou mu zakladatelé států a národů
- mýtus vladaře
- degradace společnosti a otázka vykoupení
- Machiavelli jako Mojžíš

Hlavní témata přednášky

- Dějinný kontext
- Machiavelliho Vladař
- Machiavelliho Rozpravy

Rozpravy

- O co jde v Rozpravách?
- Nová pravidla a myšlenky
- Starověké a moderní republiky
- Nové křesťanství

O co jde v Rozpravách?

- směřuje čtenáře k velikosti Říma
- výchovné pojednání pro mladé aristokraty
- kauza ve prospěch republikanismu
- nový Řím

Nová pravidla a myšlenky

- srovnání s Kryštofem Kolumbem
- odlišnost od humanistů
- schopnost sebevlády zdegenerovala
- imitace velkých činů předchůdců

Starověké a moderní republiky I

- měl by být politický režim ustaven jedním zákonodárcem, či by měl vzniknout nahodile?
- Sparta vs. Řím
- konflikt vs. konsensus
- psychologie lidí

Starověké a moderní republiky II

- je lepší svěřit moc lidu, nebo urozeným?
- Sparta a Benátky vs. Řím
- odlišnost od Aristotelovy politeie
- argument „víc hlav více ví“
- obhajoba institutu veřejné obžaloby

Starověké a moderní republiky III

- republiky tradičně malými městskými státy
- Machiavelliho modelem Řím: potřeba imperiální expanze a dobývání
- ontologický argument o povaze reality

Nové křesťanství

- křesťanství způsobilo slabost a nejednotu Itálie
- osoba Numa Pompilia
- staří vs. moderní: svoboda vs. pokora a kontemplace
- potřeba nového náboženství
- občanské náboženství

Závěr

- konsekvencionalismus (důraz na výsledky)
- moc je ústřední politickou kategorií
- autonomie politiky
- stát (zákony, vojsko, náboženství)
- republikánská (neo-římská) tradice